

בעניין: **המוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר - ע.ר.**
ע"י ב"כ עוה"ד יוסי וולפסון (מ.ר. 26174) ו/או לאה צמל ואח'
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר
רח' אבו עוביידה 4, ירושלים
טל: 6283555-02; פקס: 6276317-02

העותרת

- נ ג ד -

1. מדינת ישראל
2. צבא הגנה לישראל
3. שירות הביטחון הכללי
4. משטרת ישראל
5. מפקד מתקן הכליאה המכונה "מתקן 1391"
באמצעות פרקליטות המדינה

המשיבים

בקשה להורות על מתן פרטים נוספים

בית-המשפט הנכבד מתבקש להורות למשיבים למסור פרטים נוספים בנוגע לתצהיר התשובה שהוגש במסגרת העתירה. מכתב בקשה לפרטים נוספים ששלחה העותרת לב"כ המשיבים נענה חלקית, וכעת מבקשת העותרת תשובות לכמה מהשאלות שלא נענו, או נענו באופן חלקי או מתחמק. העניינים לגביהם מתבקשים פרטים נוספים מפורטים להלן, בגוף הבקשה, כל עניין וההנמקה הנוגעת לו לצדו.

ואלה נימוקי הבקשה:

ההליכים

1. העתירה דנן הוגשה בתאריך 30.10.2003, והתבקש בה צו על-תנאי "מדוע לא ייסגר מתקן הכליאה המכונה 'מתקן 1391', ולא ישמש עוד לחקירתם של אנשים או להחזקתם במשמורת".

העתירה נסמכה על שני ראשים עיקריים:

הראש האחד הוא סודיות המתקן. במסגרת טיעון זה טענה העותרת כי קיימת שורה של הוראות דין המחייבות פרסום מקומו של מתקן כליאה (עמ' 25-28 לעתירה); כי מיקומו של המתקן בתוך בסיס סודי מביא לפגיעה בזכויות מהותיות של העצורים, וכי בפועל מסך החשאיות שנפרש על המתקן הביא לשגשוגן של הפרות שיטתיות של זכויות היסוד של הכלואים (עמ' 29-33 לעתירה) וכי למשיבים שיטות חלופיות, המעוגנות בחוק, להגנה על האינטרסים המחייבים התנהלות חשאית במקרים מסוימים (עמ' 33-37 לעתירה).

הראש השני עניינו שיטות החקירה הפסולות שנהגו במתקן (לרבות תנאי ההחזקה, שלטענת העותרים משמשים ככלי חקירה), אשר משתלבות גם עם עצם המבנה הפיסי של המתקן, ומחייבות כשלעצמן לסגור את המתקן (עמ' 37-39 לעתירה).

בתאריך 1.12.2003 הוציא בית-המשפט הנכבד צו על-תנאי אך ורק לעניין סודיות מיקומו הפיזי של המתקן המכונה "מתקן 1391". אשר לראש השני של העתירה, הפנה בית-המשפט את העותרת להגיש תלונות אצל הגורמים הרלוונטיים.

2. בתאריך 20.5.2004, לאחר שניתנה הארכת מועד, הוגש "כתב תשובה מטעם פרקליטות המדינה" (במענה לבקשה לפרטים נוספים נאמר כי "כתב התשובה הוגש מטעם פרקליטות המדינה המייצגת את כל המשיבים בתיק").

3. קריאת כתב-התשובה מלמדת שהוא כתוב בשפה מחושבת היטב-היטב, עמוס בניסוחים חמקמקים וסתומים המתפרשים לכיוונים רבים, ולא פעם מגלה טפח מעובדה מסוימת ובה בעת מכסה טפחיים. הדברים אמורים הן בעניינים שבעובדה והן בעניינים שבטיעון המשפטי.

4. לאור ההתנסחות החמקמקה של כתב התשובה, פנתה העותרת לב"כ המשיב בתאריך 1.6.2004 בבקשה לפרטים נוספים (להלן: **המכתב**) בהתאם לתקנה 11 לתקנות סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, התשמ"ד-1984.

העתק מכתב הבקשה מתאריך 1.6.2004 מצורף כנספח ע/72.

5. בתאריך 6.7.2004 (בעקבות הסדר ארכות מוסכם) שלח ב"כ המשיבים את התייחסותו לבקשה לפרטים נוספים (להלן: **ההתייחסות**).

העתק מכתב ההתייחסות מ-6.7.2004 מצורף כנספח ע/73.

6. גם ההתייחסות מנוסחת בלשון מדויקת ומוקפדת מאוד, החומקת לעתים קרובות מתשובה פשוטה וישירה. לעתים נחוצות קריאה שנייה ושלישית כדי ללמוד מה בדיוק משיבים המשיבים, ממה הם מתחמקים מלהשיב ואיזה מבחר של מערכים עובדתיים שונים עשויים להסתתר מאחורי הניסוח המילולי שבחרו. לשאלות רבות בחרו המשיבים שלא לענות, תוך שהם מביאים טעמים כאלו או אחרים לסירובם – החל בחיסיון התשובה וכלה באי-התאמת השאלה לפרטים נוספים או באי-רלוונטיות של השאלה.

7. מכאן לבקשה הנוכחית. הבקשה מתייחסת אך ורק לכמה מהעניינים שנשארו סתומים, ושהעותרת רואה בהם עניינים קרדינליים להבנת כתב התשובה ולהכרעה בעתירה.

הטיעון המשפטי – כללי

8. הליך הדיון בבית-המשפט הגבוה לצדק מתנהל, על-פי רוב, באמצעות תצהירים, כשהכלים שבידי הצדדים ושבידי בית-המשפט לליבון העובדות הם מוגבלים.

משום כך -

בעלי הדין חייבים לפרט בתצהיריהם את כל העובדות, שהן רלוונטיות לטענות שהם מעלים בעתירתם... בעל הדין חייב לציין את טענותיו בדייקנות... הכלל היסודי קובע, שכל צד חייב להביא לפני בית המשפט את העובדות המלאות

הנוגעות לעניין. אם הצד שכנגד סבור, שאחד הנימוקים – הן של חוק והן של עובדה – לא הובא בצורה מושלמת, או שטעון הוא פירוש נוסף, יכול הוא לבקש מהמצהיר את השלמת הנימוק או את פירושו, וזאת רק על-ידי השימוש בפרטים הנוספים, אשר יביאו להצגת מסכת העובדות הנוגעות לעניין כשהן שלמות ומפורשות. (בשג"ץ 58/86 מורגנשטרן נ' מורגנשטרן, פ"ד מ(2) 246, 249).

כידוע, עותר שהסתיר עובדה מהותית, עתירתו עשויה להידחות על הסף.

9. החובה לגלות עובדות שלמות ומלאות ולהניח תשתית עובדתית מדויקת ולא-סלקטיבית מוטלת על שני הצדדים כאחד. עם-זאת, במרבית המקרים של הדיינות בין האזרח לבין הרשות, לרשות יש יתרון מבחינת המידע שבידיה.

עתירה לבג"ץ מוגשת תמיד כנגד גוף ציבורי, שלו, מטבע הדברים, עדיפות מבחינת המידע המצוי בידי על העותר... השוני בין ההליכים השונים – דיון אזרחי מזה ועתירה לבג"צ מזה – ובפרט השוני בין הליכי הגילוי השונים משליך על היקף הפרטים הנוספים הנדרש במסגרת עתירה לבג"ץ. (בג"ץ 3330/97 עיריית אור יהודה נ' ממשלת ישראל ואח', תק-על 98(3) 760).

בענייננו, כאשר מדובר במתקן סודי, שעיקר העובדות עליו הן בידי המשיב, ושיכולתה של העותרת לרכז את העובדות הנוגעות אליו נחותה נחיתות גמורה, חובת המשיב להביא בפני העותרת ובפני בית-המשפט תשתית עובדתית מלאה, ללא התחמקות, היא חובה מוגברת.

10. במיוחד חשובה לענייננו קביעתו של בית-המשפט (מפי הנשיא דאז שמגר):

פרטים נוספים ומפורטים יותר יועדו להבהרתם של דברים הכלולים בעתירה או בתצהיר התשובה, אשר בלעדי ההבהרה יישארו סתומים, דו-משמעיים, סתמיים מדי או בלתי מובנים.

(בשג"ץ 339/87 צבן ואח' נ' השר לענייני דתות ואח' (לא פורסם, נוסח פסק הדין מופיע אצל ר' הר-זהב, סדר הדין בבית המשפט הגבוה לצדק, הוצאת בורסי, ת"א 1991, עמ' 233).

בענייננו דו-המשמעות והאימרות הסתומות שזורים לכל אורך כתב התשובה.

הפרטים הנוספים הנדרשים - וטעמיהם

11. **בסעיף 7 למכתב התבקש המשיב לציין מכוח איזה דין הוחזקו כלואים במתקן 1391 קודם להכרזתו כבית סוהר צבאי. לעניין זה חשוב לציין, כי לטענת ב"כ המשיבים, (בנספח ע/43 לעתירה, סעיף 15) גם קודם להכרזה "כל העצורים במתקן הוחזקו במקום כדין... וזאת על-פי הוראות הדין שהיו רלוונטיות לכל מקרה".**

ב"כ המשיבים סירב לענות לשאלה בטענה שהדבר לא נדרש לבירור העתירה, והכוונה (ככל הנראה) לכך שהדיון בעתירה צופה פני עתיד ולא נועד לחקור את מחדלי העבר.

הפרטים הנוספים שהתבקשו חשובים משני טעמים:

א. כזכור, ב"כ המשיבים טוען שגם לפני הכרזת המתקן כבית-סוהר צבאי הוחזקו שם הכלואים כדין, בהתאם לדין הרלוונטי לכל אחד ואחד מהם. מאחר שלא חל שינוי

בקטגוריית הכלואים להם מיועד המתקן, הרי שהדינים הללו, ואופן פרשנותם על-ידי המשיבים, הם הבסיס המשפטי של העתירה גם היום.

העותרת טוענת, כי אין דין בישראל המאפשר להחזיק אדם במתקן שלא הוכרז כמתקן כליאה בהתאם לאחד ממספר חוקים רלוונטיים, ושהכרזה מעין זו לא יכולה להיות סודית. המשיבים, מאידך, טוענים (כך עולה מהדברים) שישנם דינים המאפשרים את החזקת הכלואים מקטגוריית הכלואים במתקן 1391 אף במתקן שלא הוכרז כלל, ומקל וחומר במתקן שהוכרז ומקומו סודי. ייתכן שיש מחלוקת בין הצדדים לגבי הדין הרלוונטי, ייתכן שהמחלוקת היא לגבי פרשנותו.

על המשיבים להבהיר את עמדתם כדי לחדד את השאלה שבלב המחלוקת בין הצדדים. מדובר במטרה מרכזית של הליך הפרטים הנוספים: לצמצם את יריעת המחלוקת ולחדד את השאלות השנויות במחלוקת.

ב. לחלופין, עשוי להסתבר שבניגוד למה שאמר ב"כ המשיב בנספח ע/43, הוחזקו כלואים במתקן 1391 במשך שנים שלא כדין. גם אז לא מדובר בעניין שאין לו רלוונטיות לעתירה. הלוא אחת מטענותיה המרכזיות של העותרת היא שחשאיית מולידה אי-חוקיות, ושאר השמש הוא המחטא הטוב ביותר. העובדה שהמתקן לא הוכרז על-פי דין כמתקן כליאה קשורה בוודאי קשר הדוק לחשאייתו – ומחזקת את עמדת העותרת, שהחשאיית שגרמה אי-חוקיות בעבר צפויה לשוב לגרום להתנהלות בלתי-חוקית בעתיד.

12. **בסעיף 8(ב) למכתב** נשאלו המשיבים אם נכון, שהחוקרים במתקן (או חלקם) הם חיילים השייכים לחיל המודיעין.

ב"כ המשיבים אינו טוען שהמידע חסוי, אלא שהוא "לא נדרש לבירור העתירה".

העותרת סבורה שמדובר במידע חשוב לבירור העתירה ממספר טעמים:

א. מובן הוא שזהות החוקרים רלוונטית לאופיו של המתקן ולטענת המשיב, שמדובר במתקן שחשאיית ראויה לו. הייעוד של המתקן ושייכותו המוסדית היא, כך לפחות מתרשמת העותרת, בלב הטיעון של המשיב.

ב. אם החוקרים או חלקם הם חיילי המודיעין הצבאי, הרי שלהבנתה של העותרת שוב מדובר בתופעה בלתי-חוקית, שכן לא ידוע לעותרת על חיקוק המסמך את אלו לנהל חקירות. העותרת טוענת שחשאייתו של המתקן מובילה לפריצת מנגנוני ההגנה שקבע החוק על זכויות האדם. מתקן חשאי, שלא הוכרז בפומבי וחוקרים חשאים (והכוונה לא לזהותם האישית של החוקרים אלא לזהותם המוסדית), שהסמכתם (אם קיימת) היא הסמכת סתר – אלו הולכים שלובים אלו באלו יד ביד. הם שני פנים לאותו עניין.

ג. לכל הפחות, החקירה ללא הסמכה היא תוצאה – לדעת העותרת תוצאה אינהרנטית – של חשאיית המתקן, וראיה לכך שהחשאיית מולידה הפרת חוק.

13. **סעיף 14 למכתב** מתייחס לסעיפים 5 ו-6 לכתב התשובה.

בסעיפים אלו חוזרים המשיבים מספר פעמים ומדגישים כי במתקן 1391 הוחזקו עצורים בודדים בלבד ולתקופות קצרות בלבד. לעניין זה חשיבות רבה במסגרת הטיעון של המשיבים, שהרי המשיבים טוענים שהשימוש במתקן החשאי הוא בבחינת כורח בל-יגונה. המשיבים

מדגישים שלא נעשה במתקן שימוש כדבר שבשגרה, ושהוא מיועד רק למקרים מיוחדים וחריגים – ומכאן, שגם אם לא מדובר בהסדר אידאלי הרי שיש לסבול אותו בשם הביטחון.

מספר הכלואים במתקן ומשך השהייה שלהם הוא מבחן חשוב לשאלה אם אמנם מדובר בשימוש רק במקרים חריגים, או שמדובר בשימוש שגרתי ורחב יותר.

העותרת, כמובן, אינה סבורה שכליאת אדם שלא לפי כל תנאי החוק הופכת לנסבלת כאשר היא מעשה חריג. עם זאת, מוסכם שכאשר מדובר בתופעה בקנה מידה גדול, חומרתה גוברת עשרות מונים.

מרגע שהמשיבים טענו לעניין מספר הכלואים במתקן ולעניין משך תקופת החזקתם שם, כחלק מקו הטיעון המתואר לעיל, הרי שהם מנועים מלטעון שהבקשה לפרט פירוט נוסף בנוגע לתפוסת המתקן ולמספרי הכלואים בו במשך השנים היא בקשה שאינה רלוונטית לעניין. אם הנתון החלקי שמסרו דרוש לבירור העתירה, ממילא הנתונים המלאים דרושים אף דרושים. ולא למותר להזכיר שאת הנתון אודות ההחזקה של עצורים בודדים בלבד ראו המשיבים לנכון להדגיש הן בעיבוי האותיות והן בקו תחתי – לא מדובר בדבר שהשתרבב לכתב התשובה בטעות או אגב אורחא, אלא בטענה שהמשיבים ראו בה חשיבות מיוחדת.

לא די בתיאור האמורפי "בודדים" בנוגע למספר הכלואים שהיו במתקן בשש השנים האחרונות. חשוב לבדוק מהו המספר הממשי, וחשוב מכך: מהי תפוסתו של המתקן ומה מספר הכלואים בו בתקופות בהן מספר העצורים מהקטגוריה לה מיועד המתקן גדול יותר מהיום (ובכלל זה, תקופות בהן היתה לישראל אחיזה עמוקה בלבנון).

חשוב גם לברר אם אמנם לגבי כל כלוא התקיימו אותן נסיבות מיוחדות שחייבו להחזיקו במתקן 1391, למרות שזה אינו משמש כמתקן מעצר כדבר שבשגרה (כטענת המשיבים בסעיף 2 לכתב התשובה).

המשיבים טענו טענות כלליות, סתומות וסתמיות בנוגע למספר הכלואים, למשך ההחזקה בהם ולרמת השגרתיות של השימוש במתקן. בקשת העותרת היא שיפרטו את טענותיהם במקום להביא **שמות תואר שיש בהם מימד של פרשנות אישית**, כגון "בודדים", "פרקי זמן קצרים יחסית", "תקופות זמן קצרות", "מקרים מיוחדים" או "דבר שבשגרה", מבקשת העותרת שהמשיבים יביאו בפני בית המשפט **מספרים ונתונים יבשים וקונקרטיים** – שלאחר מכן הם יכולים לטעון אודותיהם את כל שברצונם לטעון.

14. **סעיף 17 למכתב** עניינו בתנאי ההחזקה של העצורים, ובנהלים להם כפופה התנהגות החוקרים – המוזכרים בסעיף 8 לכתב התשובה. העותרת ביקשה שיועברו לעיונה אותם נהלים, או לפחות חלקיהם הבלתי חסויים, וכן ביקשה לברר אם התנאים הנוהגים במתקן זהים לאלו שבכלל בתי-הסוהר הצבאיים או רק בחלקם (כתב התשובה מציין שהעצורים זוכים "לתנאים להם זוכים עצורים בבתי סוהר צבאיים אחרים" – "עצורים" ללא הא הידיעה, ובתי-סוהר ללא הא הידיעה). עוד היו בפי העותרת מספר שאלות בדבר התחולה בזמן של הנהלים.

ב"כ המשיבים סירב לענות לשאלה בטענה שהתשובות אינן דרושות לבירור העתירה.

תשובה זו תמוהה, שהרי ב"כ המשיבים הוא שכתב את סעיף 8 לכתב התשובה, שעניינו אותם נהלים, ואף הדגיש אותו הדגש היטב באמצעות **אותיות עבות!**

המשיבים אינם יכולים להחזיק במקל משתי קצותיו: אם מדובר בעניין שאינו דרוש לצורך הבירור – מדוע כללו אותו בכתב התשובה, ולא אגב אורחא אלא בהדגשה רבתי? ואם מדובר בעניין שיש לו זיקה לצו על-תנאי – הרי שאין המשיבים רשאים למסור מידע סלקטיווי.

כאשר המטירו המשיבים על בית-המשפט פרטים שגם הם סברו שאינם לעניין, הם ידעו ידוע היטב לציין זאת בגוף כתב התשובה (ר' בסעיף 15 רישא ו-15 סיפא לכתב התשובה). אמירה שכזו אין למצוא בסעיף 8 הנ"ל.

העותרת סבורה, שלא בכדי כללו המשיבים את העניין בכתב התשובה, ושלא בכדי הדגישו אותו כפי שהדגישו. המשיבים מבקשים לומר "המתקן אכן סודי, אולם אין לכך השלכה על דבר כלשהו מעבר לעצם החשאיות. התנאים הם כתנאים המקובלים בכל מתקן גלוי. ההתנהלות היא באופן מסודר ולא כבעולם של צללים".

למעשה, המשיבים עצמם מסבירים מדוע הם כוללים את טענתם זו בכתב התשובה. בסעיף 13 לכתב התשובה הם כותבים – ושוב באותיות מעובות: "מכל האמור לעיל עלה, כי בניגוד לנטען בעתירה, העובדה שמיקומו של המתקן הינו חסוי, אינה גורעת מזכויותיו של העצור בו... בנוגע לתנאי המעצר...".

טענה זו – ראוי לה שתישמע וראוי לה שתיבדק. אולם על המשיבים להשמיעה בקול צלול ואמין, ולא בלשון המשתמעת לשתי פנים או תוך הסתרת חלק מהמידע הרלוונטי.

לעניין הבקשה למסור פרטים אודות הנהלים, מופנה בית-המשפט הנכבד גם להמ' 201/73 בלאו נ' פינק, ראש אגף השיקום, משרד הביטחון (פ"ד כז(19) 726, 728), שם התבקשו פרטים אודות הנחיות פנימיות שנוכרו בכתב-תשובה. כותב הרשם ברטוב: "לאחר שהמשיב בחר לכלול ראייה מסוימת בתצהירו, הרי היא הופכת לחלק בלתי-נפרד מתצהירו, ורשאי הצד השני לדרוש ממנו פרטים נוספים, כפי שידועים לו, לגבי אותה הראייה".

15. **בסעיף 22 למכתב** התבקשו פרטים נוספים אודות הביקורות הנערכות במתקן לפי סעיף 12 לכתב-התשובה (העניין נזכר שוב ובאריכות בסעיף 41 לכתב-התשובה). גם בעניין זה טען ב"כ המשיבים כי המידע אינו נחוץ לצורך בירור העתירה.

שוב אנו נתקלים במשיבים אשר כוללים פרק נרחב בכתב-התשובה שלהם לעניין מסוים, ואף מדגישים קטעים ממנו באותיות עבות, ואף מבקשים להסיק (מייד בסעיף שלאחר מכן) כי מ"כל האמור לעיל עולה, כי בניגוד לנטען בעתירה, העובדה שמיקומו של המתקן הינו חסוי, אינה גורעת מזכויותיו של העצור בו" – ואז, כשהם מתבקשים להוסיף מעט נופך קונקרטי לטענותיהם הכלליות, לפתע מדובר בדברים שאין להם כל רלוונטיות לדיון!

הלוא ברור הוא, שאחת ההשלכות המכריעות של היותו של המתקן סודי, היא שהביקורות עליו מוגבלות לגורמים מסוימים בלבד, וששום גורם חיצוני אינו יכול לערוך בו ביקורת. אין צורך ביותר ממעט שכל ישר וקצת ניסיון חיים, כדי לשער שמקום שסובל מתת-ביקורת יסבול גם מתת-תנאים, ושככל שהשקיפות רבה יותר, יאותרו ויתוקנו בעיות רבות יותר. כבר בתגובה המקדמית לעתירה הודו המשיבים בקיומם של אי-אלו תנאים שהדעת אינה סובלתם, ושופטי ההרכב העירו לגביהם. הדעת נותנת, שביקורת חיצונית היתה מובילה לתיקון המעוות, ושסודיות המתקן היא מבחינה זו בעוכריו של המתקן ובעוכרי המוחזקים בו.

בצדק, אם כן, מנסים המשיבים להתמודד עם סוגיה זו בסעיף 12 ובסעיף 41 לכתב התשובה. אולם התמודדות צריכה להיעשות באופן הוגן ותוך מתן פרטים מלאים על הטענות הנטענות.

אין די באמירה בעלמא לפיה ישנן ביקורות. יש להסביר את האפקטיביות שלהן, להציג באופן קונקרטי את השלכותיהן, ולהסביר כיצד אושרו, במסגרת אותן ביקורות, תנאים חמורים והפרות חוק שהמשיבים מודים בקיומם. ובקצרה: על המשיבים למסור את כל המידע שיאפשר לבחון אם העובדה שהביקורת על הנעשה במתקן מוגבלת משפיעה או שאינה משפיעה על תפקודו.

16. **סעיף 24 למכתב** נוגע לדיונים משפטיים שהתנהלו במתקן, כמוזכר בסעיף 12 לכתב-התשובה. העותרת עומדת על קבלת תשובה לס"ק 24(א) ו-24(ד).

בס"ק (א) ו-(ד) הנ"ל ביקשה העותרת לברר אם התקבלו החלטות על קיום דיון בדלתיים סגורות בנוגע להארכות המעצר שהתקיימו במתקן, וכך ביקשה פרטים אודות החלטות אלו. העותרת ביקשה את החלטות עצמן, וביקשה לברר אם יש מניעה להציג את הפרוטוקולים של אותם דיונים בפני בית-המשפט.

טענת ב"כ המשיבים בסירובו לענות לשאלה היא שזו אינה נדרשת לבירור העתירה.

השאלה נדרשת אף נדרשת לבירור העתירה. אם סודיותו של המתקן הכשילה אפילו שופטים בניהול דיונים בדלתיים סגורות, ללא קבלת החלטה מתאימה ובניגוד לחוק יסוד: השפיטה, יש לכך השלכה ברורה על השלכותיה בפועל של חשאיותו של המתקן. ולא רק לעניין הפגיעה בזכות למשפט פומבי: "אם בארזים נפלה שלהבת, מה יגידו אזובי הקיר?"... ואם שופטים סטו מחוק יסוד בהשראת אווירת החשאיות של המתקן, מה מצפים אנו מהחיילים הסדירים המאיישים אותו?

אם התקבלו החלטות כדיון על סגירת דלתיים – יתכבדו המשיבים ויציגו אותן, וינקו את החשש בנוגע לאופן תפקודם של שופטי ישראל. ואם לא התקבלו החלטות כאלו – יתכבדו המשיבים וימסרו זאת, ואם הם סבורים שהדבר לא נבע מסודיות המתקן, ינמקו את סברתם.

17. **סעיף 25 למכתב** מתייחס לסעיף 15 לכתב-התשובה. בסעיף 15 לכתב התשובה פורשים המשיבים על-פני כמחצית העמוד את עניינם של שני עצירים ועתירת אסירים שהגישו לאחר הוצאתם מהמתקן. בתוך אותן פסקאות ניתן למצוא ביטוי המודגש בקו תחתו ואף בשלושה סימני קריאה רצופים (!!!) – והמעין יגלה עוד סימן קריאה בהמשך לכך(!).

במכתב מבקשת העותרת פרטים נוספים בנוגע לאותה עתירת אסירים ובנוגע לתנאים להם זכו, במאמץ רב, הכלואים שהגישו אותה - דיראני ועוביד.

את הבקשה לפרטים נוספים סומכת העותרת בעניין זה לא על ההלכות הרגילות בעניין פרטים נוספים, אלא על עקרון תום הלב, עיקרון שצריך להנחות בעלי-דין, ובמיוחד את המדינה, ובמיוחד בהתנהלות שבפני בית-המשפט העליון.

המשיבים כללו בכתב-התשובה מידע שלדבריהם הם אינו רלוונטי לתשובה. הם צמצמו בהבאת העובדות (כלשונם: "בהזכרת עניין זה נסתפק ולא נאריך"), בנימוק של חוסר רלוונטיות. אולם ללא ספק, היתה סיבה לאזכור העניין, היתה סיבה להדגשות הגראפיות, היתה סיבה לרטוריקה הנרגשת בה הוצגו הדברים, והיתה סיבה לצמצם ולהביא את הדברים באופן חלקי בלבד, ללא כל העובדות והנסיבות הנוגעות בעניין. הרושם הכולל שיוצרת ההצגה הסלקטיבית של הדברים הוא רושם מטעה, שעלול להשפיע על בית-המשפט – ושמא לכך הכוונה.

מה התרופה להתנהגות מעין זו של בעל-דין? העותרת סבורה שעקרון תום הלב מחייב במצב זה, שבעל הדין ישלים את התמונה ויתקן את שהוא בהתנהגותו עיוות.

18. **סעיף 28 למכתב** עוסק בסעיף 18 (פיסקה רביעית) לכתב התשובה.

בפיסקה האמורה מציינים המשיבים כי בכניסתו למתקן מוליכים את העצור "בכיוונים שונים ובמסלולים סיבוביים, על מנת למנוע ממנו את האפשרות ללמוד את מבנה המתקן". עצם הפרקטיקה עולה גם מהעתירה. הנקודה החשובה היא בטענה של המשיבים שהטעם לפרקטיקה זו הוא שהעצור לא ילמד את מבנה המתקן. בטענה זו מבקשים המשיבים להתמודד עם טענת העותרת, שהמטרה להתנהלות זו (או לפחות התוצאה שלה) היא דיסאוריינטציה, שיש לה חלק בגרימת התמוטטותו של העצור מבחינה פסיכולוגית והפיכתו להיות כחומר ביד היוצר בידי החוקרים.

טענת המשיבים היא, אם כן, שסודיות המתקן נובעת מטעמים לגיטימיים ומכתיבה את ההולכה במסלולים סיבוביים. טענת העותרת היא שהסודיות של המתקן משרתת (לפחות: בין היתר) מטרה פסולה של לחץ בחקירה, ושהשגת מטרה זו מועצמת באמצעות פרוצדורת ההולכה במסלולים סיבוביים. חיוני לעמוד, אם כן, על הגיונה של פרוצדורה זו.

האם ההולכה במסלולים סיבוביים נועדה להשפיע על הכלוא באופן פסיכולוגי, או רק למנוע ממנו מידע סודי? כיצד יוכל בית-המשפט להכריע בכך? מהתצהירים שצורפו לעתירה עולה, שבמהלך שהייה במתקן הובלו העצורים במסלולים קבועים ויכלו ללמוד על מבנה המתקן. לעותרת גם לא ידוע על הולכה במסלולים סיבוביים בהוצאה מהמתקן. הדבר מרמז על כך שמדובר ב"טקס חניכה" ולא בצורך של ביטחון שדה. אולם מובן שהמידע בתצהירים הוא חלקי יחסית למידע שבידי המשיבים.

יתכבדו, אם כן, המשיבים, וישלימו את טענתם ואת העובדות החיוניות לבחינתה – כנדרש בשאלה.

19. **סעיף 30 למכתב** מתייחס לסעיפים 11 ו-40 לכתב התשובה (סעיף 40 מסכם את עשרת הסעיפים הקודמים לו).

בקיצור האומר: בכתב התשובה טוענים המשיבים, שסודיות המתקן לא פוגעת באף אחת מהזכויות המהותיות של הכלואים, במה שנוגע למגע עם העולם החיצוני. אלא שהמשיבים טוענים את הטענות הללו על דרך הסתם, בכלליות, באופן מופשט. המשיבים מודעים אמנם, שראוי היה להמחיש את דבריהם באמצעות דוגמאות קונקרטיות (ר' בסעיף 36 פסקאות שלישית ורביעית), אך דומה שכמעט שאין דוגמאות כאלו באמתחתם.

האומנם לא מביאה סודיות המתקן לפגיעה בזכויות הכלואים בו – בין בשל זילותן בתנאים של סודיות, בין בשל החולשה של הכלואים במתקן חשאי וסגור, בין בשל הניסיונות להסתיר את המתקן ובין בשל בעיות לוגיסטיות טהורות, הנובעות מהצורך לקיים מגעים עם העולם החיצוני מחוץ למתקן?

המשיבים טוענים שלא.

לחלופין הם טוענים שאם נפגעת זכות כלשהי של העצירים, מדובר בפגיעה קלה יחסית (עמ' 2 לכתב-התשובה, פיסקה שישית).

לשם הצגת טענתם (לא כל שכן כשמדובר בשתי טענות חלופיות) אין המשיבים יכולים להסתמך על דברים כלליים, דוגמאות מבודדות, משפטי תנאי וכדומה. הם, הלא, יודעים היטב עד כמה מומשו זכויות אלו בפועל עד היום. אם הם טוענים למימוש הזכויות באופן מלא או באופן חלקי – ייתנו נא בעניין טיעון שלם ומפורט, טיעון מוחשי שניתן לבסס עליו

דיון והכרעה; טיעון שניתן ללמוד ממנו באופן ממשי האם מומשו הזכויות, עד כמה, ואם היתה פגיעה בזכויות - עד כמה קלה או כבדה היתה.

ב"כ המשיבים לא טוען שהשאלה אינה רלוונטית. הוא טוען שהיא אינה שאלה המתייחסת לפרטים נוספים על מה שנמסר בכתב-התשובה. טענתו זו אינה ברורה, שהלוא חלקים ניכרים מכתב התשובה עוסקים בדיוק בטענה המשפטית הזו, וכוללים טענות עובדתיות כלליות לביסוסה.

ב"כ המשיבים מוסיף, כי מתן תשובה לחלק מהשאלות מצריך עבודת איסוף רבה, וכלל לא ברור אם ניתן לרכז את כל הנתונים. לאור זאת, תסתפק העותרת בתשובות בנוגע לאותם עצורים ששהו במתקן ב-6 השנים עובר לכתב-התשובה, ולמעט אותם נחקרי שב"כ מתושבי השטחים, שהוחזקו במתקן מחודש אפריל 2002 עד חודש מרץ 2003. בסעיף 5 לכתב התשובה כתבו המשיבים (והדגישו את דבריהם בעיבוי האותיות ובקו תחתי) כי **מזוהר בעצורים בודדים בלבד**. בירור הפרטים המבוקשים לעניין אותם עצורים בודדים בוודאי שאינו כרוך בעבודת איסוף רבה, ואם יש נתונים שלא ניתן לרכזם – יסבירו המשיבים מהם ומהו הקושי בריכוזם.

20. **בסעיף 31(ג) למכתב** ביקשה העותרת לברר אם שרי ממשלת ישראל רשאים לבקר במתקן. הבקשה מתייחסת לסעיף 41 (פיסקה תשיעית) לכתב התשובה, שם מתייחסים המשיבים לביקורת הפרלמנטרית במתקן. על-פי כתב התשובה, חברי-כנסת אינם רשאים לבקר במתקן, ורק חברי ועדת המשנה לשירותים חשאיים של ועדת החוץ והביטחון של הכנסת מוצאים מכלל זה.

כידוע, מרבית שרי ישראל הם חברי-כנסת, ואינם חדלים מלתפקד ככאלו, גם בהצטרפם לרשות המבצעת. נכון, אמנם, שביקורת מצד ח"כ מהאופוזיציה היא רבת ערך מביקורת ע"י ח"כ מהקואליציה, ושהביקורת של האחרון עדיפה על ביקורת של ח"כ שממשיך גם לרשות המבצעת (או של שר שאינו ח"כ). אין בכך כדי לבטל את ערך הביקורת שנערכת ע"י שרים. המגוון הרעיוני והערכי הקיים בין השרים, והאחריות הקולקטיבית המוטלת עליהם לגבי פעולות הממשלה, עשויים לבסס טיעון לגבי האפקטיביות של ביקורת על-ידיהם.

לכאורה, עולה מכתב התשובה שהחריג היחיד בנוגע לחברי-כנסת הרשאים לבקר במתקן הם חברי ועדת המשנה הנ"ל, ושאינן חריג דומה בנוגע לשרים או לסגני שרים.

מכאן השאלה, שהיא שאלת הבהרה מובהקת, הראויה למענה.

21. הבקשות לפרטים נוספים **שבסעיפים 32(ד) ו-32(ה) למכתב** נוגעות לאופן שבו מבינים המשיבים את הביטוי "מקום" ואת המשמעות של הכרזת "מקום" מסוים או "מתקן" מסוים כבית-סוהר צבאי (או כמתקן כליאה חוקי לפי דין אחר).

המשיבים טוענים לעניין זה בכתב התשובה כי "כל השיקולים שפורטו לעיל מאפשרים לשר להכריז על המתקן כבית סוהר על-ידי נקיבת שמו או כינוי בלבד, ואין כל צורך בנקיבת מקום הימצאו הפיזי" (סעיף 42 לכתב התשובה).

טענה זו טעונה השלמה: האם מעת שהוכרז המתקן באמצעות שמו או כינויו, הריהו מתקן כליאה חוקי גם אם מיקומו הוחלף, ובלבד שהשם והכינוי דבקו גם במקום החדש? או במלים אחרות: מהם התנאים המגדירים את זהותו של המתקן? שמו? המבנה בו הוא מצוי? מיקומו הפיסי?

העותרת שואלת את השאלה במכתבה הן ברמה העקרונית (סעיף 32(ד)(3)) והן ברמה הקונקרטית, בנוגע למתקן המכונה "1391".

ללא ספק מדובר בעניין שהוא רלוונטי לעתירה, שמתייחס התייחסות ישירה לטענות שבכתב התשובה, והמשיבים לא טענו שאיזה מהפרטים שהתבקש מהם הוא חסוי.

אחרית דבר

22. בבקשה זו משתדלת העותרת לנהוג בסינון מרבי. מעבר לנקודות שנכללו בבקשה זו, ישנן נקודות רבות במכתב שלא זכו למענה או שלא זכו למענה של ממש. קטעים רחבים בכתב-התשובה נותרו סתומים. טענות רבות טוענים המשיבים באורח סלקטיבי. שימוש בלשון פתלתלה וקפדנית לא תמיד נראית כמיועדת להביא דברים כפשוטם – דבר דבור על אופניו.

23. העלינו על הכתב את הדברים הקרדינליים הטעונים השלמה, כדי שהמשיבים יעמדו בדרישה שכתב-תשובה אמור לעמוד בו: להביא בפני בית-המשפט את העובדות הנוגעות לעניין במלואן, ללא כחל וסרק.

לאור כל הדברים הללו, מתבקש בית-המשפט הנכבד להורות למשיבים למסור פרטים נוספים בהתאם לאותם סעיפים במכתב (נספח ע'72) אשר פורטו בגוף הבקשה.

ירושלים, 19 באוגוסט 2004

יוסי וולפסון, עו"ד

ב"כ העותרת

(ת.ש. 28500)